

zelena istra

Gajeva 3, 52100 Pula
tel. i faks 052 / 506 065
www.zelena-istra.hr

**Zavod za prostorno uređenje Istarske županije
Sv. Teodora 2 - 52100 Pula**

**Upravni odjel za održivi razvoj
Flanatička 29 - 52100 Pula**

U Puli, 30. listopada 2009.

Za ravnateljicu, gđu. Ingrid Paljar. dipl. ing.arh.
Za pročelnika, g. Josipa Zidarića

Predmet : Prijedlozi u okviru javne rasprave o ciljanim izmjenama i dopunama Prostornog plana Istarske županije

Poštovana,

u nastavku dostavljamo prijedloge i komentare:

1. NEIONIZIRAJUĆE ZRAČENJE

A) Prijedlozi i primjedbe na segment elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme

1. U RH se javno ne govori o eventualnim štetnim zdravstvenim utjecajima neionizirajućih zračenja, posebno elektromagnetskih polja (EMP) na zdravlje ljudi i posebno djece. U svijetu je ta rasprava vrlo raširena te posljednje znanstvene studije vrlo ozbiljno upućuju na vezu između prekomjerne izloženosti EMP i razvoj bolesti.
2. Iako je zakonom to propisano, pučanstvo u RH ne zna točno koliko je opterećeno EMP, za razliku od primjerice susjedne Slovenije gdje svaki građanin može saznati putem interneta kolika je vrijednost EMP u njegovom mjestu stanovanja. Kako se onda sa sigurnošću može tvrditi da se poštuju maksimalne, granične vrijednosti propisane zakonom, tj. da građani nisu prekomjerno ozračeni ?

Stoga, u cilju veće zaštite stanovništva od neionizirajućih zračenja, prilažemo naše primjedbe i prijedloge:

Ad. 1) Članak 22.

"Samostojeći antenski stupovi ne smiju se graditi unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja.

"

Prijedlog: Preinačiti rečenicu u "Samostojeći antenski stupovi ne smiju se graditi unutar građevinskih područja naselja, niti na udaljenosti manjoj od 500 m od granice građevinskog područja naselja i izdvojenih građevinskih područja.

"

Obrazloženje: Budući da se stambene građevine u kojima ljudi žive nalaze i na samom rubu građevinskog područja potrebno je osigurati odmak samostojećih antenskih stupova od stambenih građevina. U suprotnom događat će se da se stupovi postavljaju tik do samih stambenih građevina što bi se ovim planom svavako trebalo izbjeći.

Ad. 2) Članak 22.

"Iznimno, ako se na zadovoljavajući način ne može pokriti planirano područje signalom, moguće je locirati samostojeći antenski stup i unutar građevinskog područja naselja i izdvojenih građevinskih područja uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela jedinice lokalne samouprave."

Primjedba: Izbaciti navedeni dio teksta.

Obrazloženje: Ovaj prijedlog Odluke o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije s razlogom propisuje zabranu postavljanja samostojećih antenskih stupova unutar građevinskih područja naselja i to je vrlo važno u zaštiti stanovništva od prekomjernog zračenja. Svi građani imaju jednako ustavno pravo na zdrav okoliš, stoga je neprihvatljivo da se županijskom aktom neke građane stavlja u podređeni položaj rizika povećane ozračenosti i to nedefiniranim pojmom "iznimnih okolnosti". Nadležna tijela jedinica lokalne samouprave ne mogu imati ovlaštenje da sama odlučuju o opravdanosti proglašavanja neke okolnosti "iznimnom" u slučaju kada ona može povrijediti ustavna prava građana. Stoga predlažemo izbacivanje ove rečenice iz Odluke.

Ad. 3) Članak 22.

"Dopušteno je postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na postojećim (zakonito izgrađenim) građevinama u skladu s važećom zakonskom regulativom. Pri odabiru lokacija za antenske prihvate u blizini škola, dječjih vrtića, bolnica i sličnih ustanova potrebno je poštovati sigurnosnu preventivnu udaljenost od 400 m.

"

Prijedlog: Dodati rečenicu "Nije dopušteno niti postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na tim građevinama."

Također dodati "Za postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na drugim građevinama u područjima koje Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku i telekomunikacijsku opremu (NN 183/04, članak 3., točka 11.) smatra područjima povećane osjetljivosti, a to su:

- a) smještajni turistički objekti te dječja igrališta
- b) područja stambenih naselja u kojima se osobe mogu zadržavati i do 24 sata dnevno
- c) površine neizgrađenih parcela koje su prema urbanističkom planu namijenjene u svrhe navedene u podtočki a) i b) ove točke.

investitor je obavezan o tome obavijestiti jedinicu lokalne samouprave na čijem području se planira zahvat. Jedinice lokalne samouprave se ovim planom obvezuju da u tim slučajevima osnuju stručni interdisciplinarni tim (liječnik, stručnjak za zračenja, pravnik, prostorni planer, lokalni stanovnici,

predstavnik NVU, predstavnik JLS i drugih osoba prema potrebi) koji ima zadatak utvrditi postojeću opterećenost zračenjima i predviđenu opterećenost zračenjima nakon predloženog postavljanja nove elektroničke komunikacijske opreme na predmetnoj lokaciji. Na temelju zaključka i preporuka interdisciplinarnog tima JLS treba poduzeti sve zakonom dopuštene radnje kako bi investitor poštivao taj zaključak."

B) Usklađivanje PPIŽ sa Zakonom o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima, koja je u Hrvatskoj stupila na snagu 1.3.2004. godine (NN 11/04) - samostojeći antenski stupovi i zaštita krajobraza

Budući da je PPIŽ potrebno uskladiti s navedenim Zakonom o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima, prema kojem

"..krajobraz ima važnu ulogu javnog interesa na području kulture, ekologije, okoliša i društva te predstavlja bogatstvo koje pogoduje gospodarskoj aktivnosti čijom se zaštitom, upravljanjem i planiranjem može doprinijeti stvaranju radnih mjesta..."

"...priznajući da je krajobraz važan dio kvalitete života ljudi, gdje god živjeli u gradskim područjima i na selu, u degradiranim područjima kao i onima vrlo očuvane kvalitete života, u područjima priznatima po iznimnoj ljepoti kao i u svakodnevnom okruženju..."

čl. 5 : **Svaka se stranaka obvezuje:**

a. da će krajobraze zakonom priznati kao bitnu sastavnicu čovjekovog okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine, te temelj identiteta područja;

b. da će uspostaviti i provoditi krajobrazne politike koje imaju za cilj zaštitu krajobraza, upravljanje i planiranje, donošenjem posebnih mjera određenih člankom 6....

d. **da će ugraditi krajobraz u svoje politike regionalnog i urbanističkog planiranja te u svoje politike u vezi s kulturom, zaštitom okoliša, poljoprivredom, socijalnom i gospodarskom politikom,** kao i u sve druge politike koje bi mogle izravno ili neizravno utjecati na krajobraz....",

smatramo da bi u tekstualnom dijelu trebalo svakako navesti obaveze koje proizlaze iz čl. 5 tog Zakona, budući da to dosad nije učinjeno.

U Prostornom planu Istarske županije nedostaje identifikacija vrijednih krajobraza kao i ciljevi kvalitete krajobraza na kojima bi se temeljila trajno djelotvorna zaštita, upravljanje i planiranje. Tu bi manjkavost trebalo ispraviti identifikacijom vrijednih krajobraza i utvrđivanjem ciljeva zaštite. U prostorni plan Istarske županije potrebno je unijeti stav o ciljevima kvalitete krajobraza, kojim će izraziti težnje javnosti u pogledu značajki pojedinih krajobraza iz njihovog neposrednog okruženja. jedino se na taj način može spriječiti postavljanje antenskih stupova u krajobrazno najvrjednijim područjima.

2. ZAŠTITA STANIŠTA RJEČNOG RAKA NA PODRUČJU PAZINČICE (RAKOV POTOK)

Predlažemo uvrštavanje staništa slatkovodnog rječnog raka na području Pazinčice i Rakovog potoka u područja koja su u PPIŽ predviđena za zaštitu kao dijelovi prirode od državnog i županijskog značaja (čl.114) te da se pokrene postupak preventivne zaštite tog područja.

Još u kolovozu 2008. godine Zelena Istra je obavijestila Inspekciju zaštite prirode da se na području općine Cerovlje nalazi rijetko stanište rječnog raka (*Astacus astacus*), te da je to stanište ugroženo. Inspekcija je reagirala i na terenu prikupila osnovne podatke o staništu rječnog raka, naložila provođenje privremenih mjera zaštite prirode, te preporučila provedbu multidisciplinarnog istraživanja na tom području. Ali su radovi na regulaciji vodotoka, koji su ugrožavali stanište, nastavljani i u 2009. godini, pa je Inspekcija zaštite prirode predložila da se pokrene postupak preventivne zaštite tog staništa na području Pazinčice odnosno Rakovog potoka (uz nužnu izradu stručnih podloga i istraživanja na tom području, te utvrđivanje privremene mjere zaštite tog područja).

Budući da se na području Pazinčice i njenih pritoka osim strogo zaštićenog rječnog raka nalazi i zaštićena lombardijska žaba kao i brojne zaštićene biljne vrste, Zelena Istra će predložiti Državnom zavodu za zaštitu prirode da ovo područje uvrsti u Nacionalnu ekološku mrežu.

Postojeće stanje u Hrvatskoj i međunarodni i nacionalni značaj

U Hrvatskoj je dosadašnjim istraživanjima utvrđeno prisustvo 4 europske (autohtone) vrste rakova iz porodice Astacidae. To su riječni ili plemeniti rak - *Astacus astacus*, barski, turski ili uskoškari rak - *Astacus leptodactylus*, primorski ili bjelonogi rak - *Austropotamobius pallipes* i potočni rak *Austropotamobius torrentium* i jedna američka (alohotna) vrsta (*Orconectes limosus*).

Vrste *Astacus astacus*, *Austropotamobius pallipes* i *Austropotamobius torrentium* su u Hrvatskoj u potpunosti zakonom zaštićene (NN 70/05; NN 7/06) što znači da ih se ne smije loviti niti uznemiravati, a za svako znanstveno proučavanje potrebno je pribaviti posebnu dozvolu Ministarstva kulture. Na europskoj i svjetskoj razini uvršteni su u **Crvenu knjigu IUCN-a** (<http://www.iucnredlist.org/search/details.php/2431/all>), **Direktivu o staništima EU** i **Apendiks br. III Bernske konvencije**.

Regionalni značaj

Dosadašnjim istraživanjima na području Istre utvrđeno je prisustvo dvije vrste rakova - bjelonogog ili primorskog raka i plemenitog ili rječnog raka (*Maguire&Gottstein Matočec, 2004.*)

U najnovijim filogenetskim istraživanjima roda *Austropotamobius* (*Trontelj, Machino & Sket, 2005.*) u koji spada i vrsta bjelonogi rak (*Austropotamobius pallipes*), utvrđeno je kako je **jedan od centara genetičke raznolikosti (dio biološke raznolikosti) upravo na području Istre**, koja je tijekom glacijacija bila refugija i iz koje je nakon ledenog doba započelo naseljavanje voda ostalih dijelova Europe. Ovo govori u prilog neophodnosti daljnjih istraživanja slatkovodnih rakova na području Istre kao i njihove hitne pojačane zaštite.

Uzroci ugroženosti

Činjenica je da se u cijeloj Europi broj rakova i njihovih populacija drastično smanjuje svake godine. Na smanjenje brojnosti populacija autohtonih europskih vrsta rakova utječu velike količine otpadnih tvari u vodenim ekosustavima, prekomjerni nekontrolirani izlov i **regulacija vodenih tokova**. Svako zadiranje u njihova staništa djeluje stresno na rakove. Iako svaka vrsta ima neke specifične zahtjeve prema staništu na kojem živi, svima je zajedničko da vole staništa s mnoštvom potencijalnih zaklona u koje se mogu sakriti tijekom dana (jer su noću aktivni), za vrijeme presvlačenja i ženke tijekom perioda nošenja jaja (naime one oplodena jaja nose tijekom razdoblja od 6-8 mjeseci i to od jeseni do slijedećeg proljeća dok se juvenilni rakovi ne izlegu). Takvi zakloni obično budu korijenje grmlja, drveća i ostale obalne vegetacije uz vode u kojima žive, koji se nažalost često pri uređivanju obala devastiraju. Isto tako svi rakovi vole zasjenjena staništa, jer zapravo sjena osigurava da temperatura vode ne naraste previše, a time i da količina kisika u vodi bude optimalnija za njihov život. Između ostalog svi loše isplanirani zahvati na obalama vodotokova koje nastanjuju uzrokuju ulazak velike količine čestica tla (mulj i pijeska) u vodu. Sva ta količina "mulja" ulazi u škrge rakova i ometa im disanje i zapravo ih "uguši"-ubije. Oni nažalost nisu jako pokretni (kao npr. ribe) i ne mogu pobjeći i na taj način izbjeći "katastrofu". O svemu navedenom upoznali smo i predstavnike Hrvatskih voda u Istri na sastanku održanom u listopadu 2009. godine u Cerovlju u prisustvu predstavnika Općine, Inspekcije za zaštitu prirode i JU Natura Histrica.

Za Zelenu Istru,
Milena Radošević, Dušica Radojčić, Irena Burba

Izneseni stavovi ne odražavaju mišljenje Europske komisije, te za njih odgovara isključivo Zelena Istra.

Projekt "Demokracija i praksi"
provodi
Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
Hrvatska
Tel: ++385 (0)52506 065
Fax: ++4385 (0) 052 506 065
www.zelena-istra.hr

Projekt "Demokracija u praksi"
financira EU.
Delegacija Europske komisije
u RH
Trg žrtava fašizma 6
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 1 4896 500
Fax: +385 1 4896 555
www.delhrv.ec.europa.eu

Europska komisija je izvršno tijelo Europske unije.

Europsku uniju čini 27 zemalja članica koje su odlučile postupno povezivati svoja znanja, resurse i sudbine. Zajednički su, tijekom razdoblja proširenja u trajanju od 50 godina, izgradile zonu stabilnosti, demokracije i održivog razvoja, zadržavajući pritom kulturalnu raznolikost, toleranciju i osobne slobode. Europska unija posvećena je dijeljenju svojih postignuća i svojih vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica.